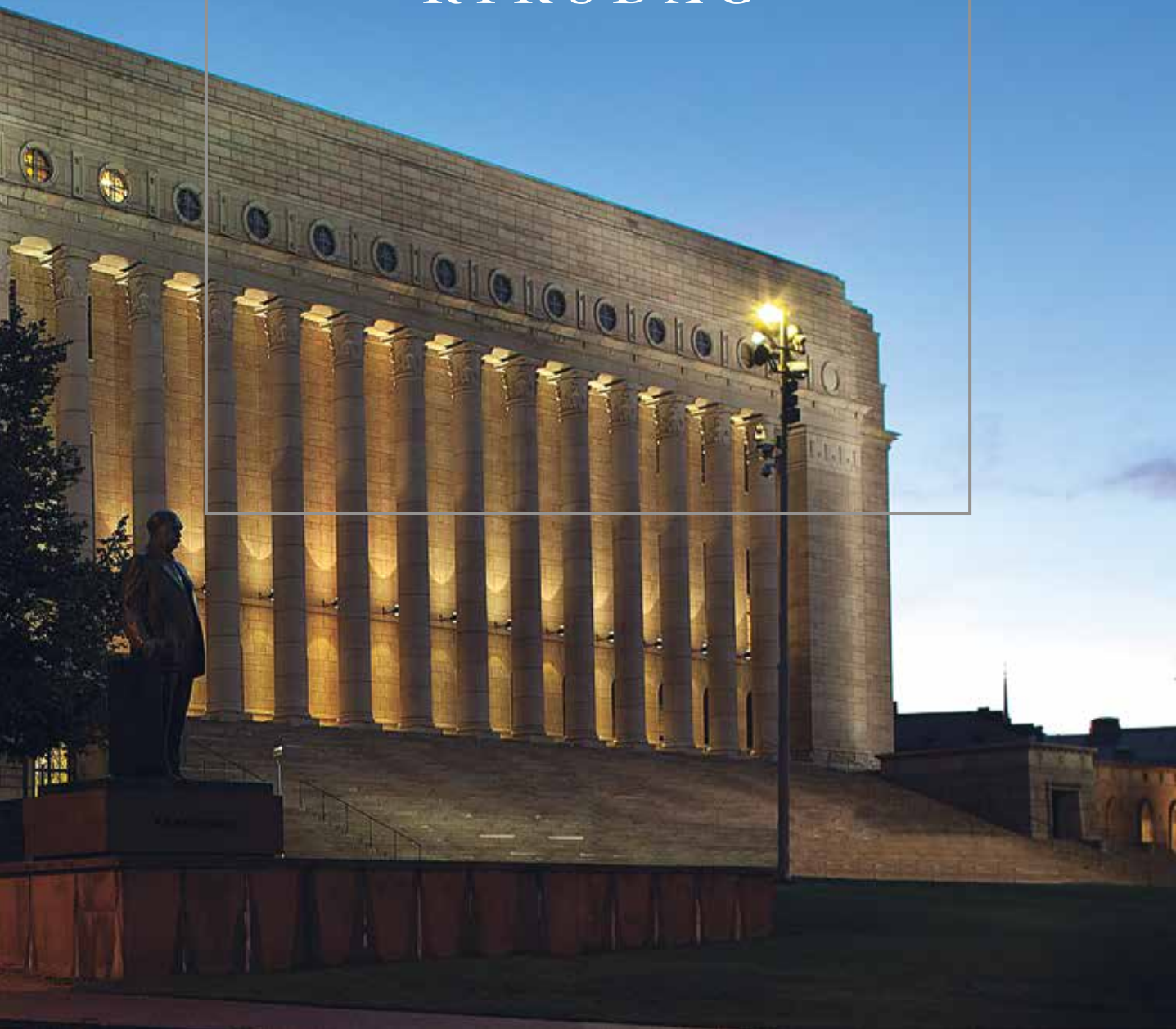

LÄTTLÄST

FINLANDS
RIKSDAG

Makten tillhör folket

Finland är en republik där makten tillhör folket, alltså oss alla. Finländarna väljer riksdagsledamöter genom val vart fjärde år. Riksdagsledamöterna sitter i riksdagen och beslutar om landets frågor. Riksdagen stiftar alla lagar i Finland och beslutar om statsbudgeten.

Riksdagen väljer också statsministern och övervakar regeringens arbete. Riksdagen godkänner också de viktigaste internationella överenskommelserna och påverkar beslut i EU-frågor.

Riksdagens fattar sina beslut i plenum. Plenum är när alla riksdagsledamöterna har möte i plenisalen. Plenumen är öppna för allmänheten.

Regeringen

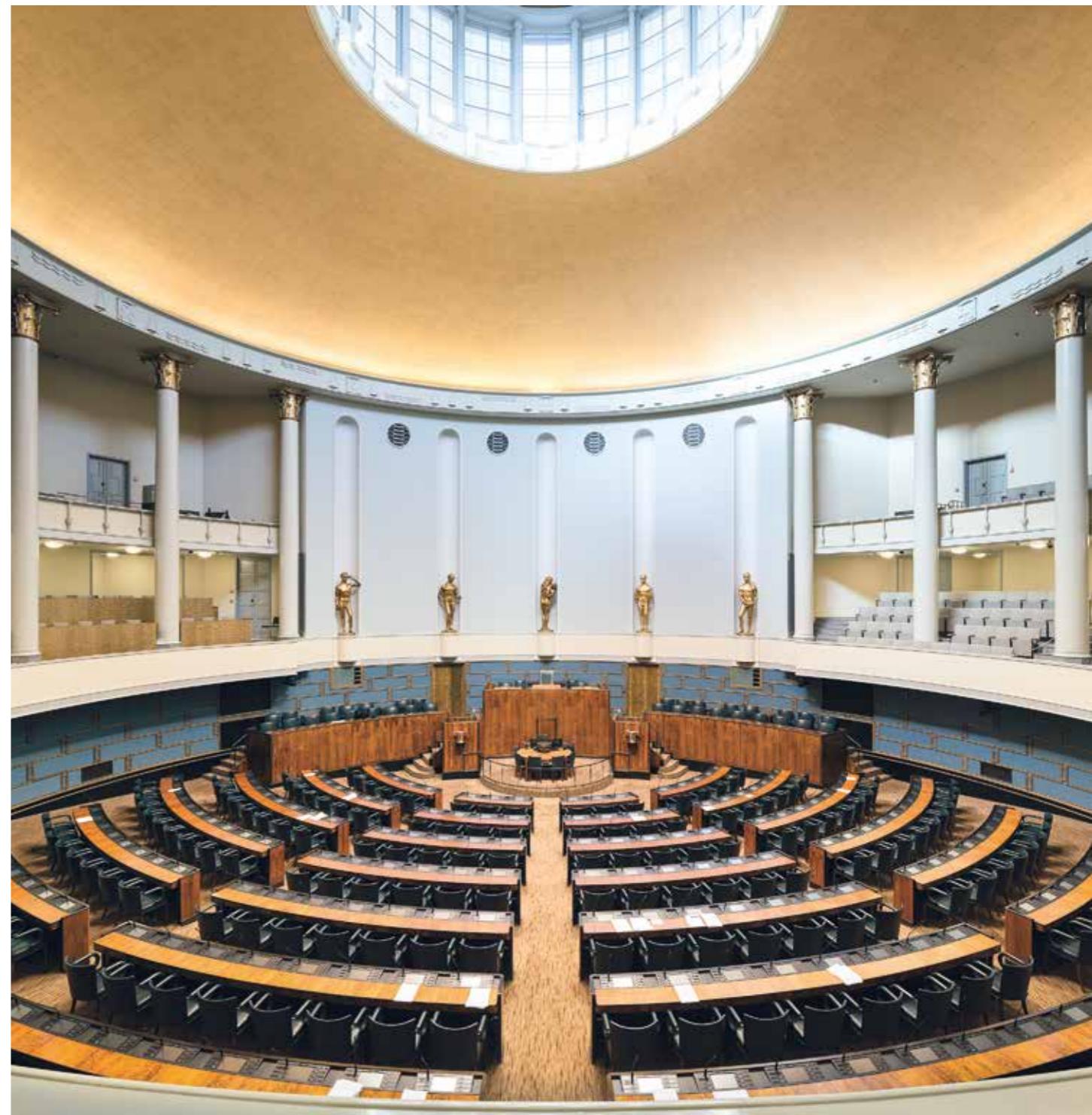
Regeringens uppgift är att sköta statens ärenden. Regeringens viktigaste arbete är att förbereda de beslut som fattas i riksdagen. Statsministern leder regeringen.

Plenum

Riksdagen fattar sina beslut i plenum. Plenum är den del av riksdagens arbete som syns mest. Riksdagen behandlar lagförslag och regeringens budgetförslag i plenum. Riksdagens talman eller riksdagens vice talman leder diskussionen i plenum.

Utskotten

Riksdagsledamöterna sitter i olika utskott. Utskotten behandlar de förslag om lagar och budget som regeringen eller riksdagsledamöterna har gjort. Alla riksdagsledamöter är med i minst ett utskott.

Så här ser det ut i riksdagens plenisal.

Hur stiftar man en lag?

Riksdagens viktigaste uppgift är att stifta lagar. Lagförslagen förbereds noggrant. Riksdagsledamöterna behandlar lagförslagen flera gånger. Till slut godkänns ett lagförslag av riksdagen i plenum.

Det är vanligen regeringen som gör ett lagförslag. Då kallas lagförslaget proposition. Också riksdagsledamöterna kan föreslå en ny lag.

Ett förslag om en ny lag behandlas vanligen i riksdagen i 2-4 månader. Men stora lagstiftningsprojekt kan ta flera år.

Också vanliga medborgare kan föreslå att riksdagen ska stifta en ny lag. Då gör man ett medborgarinitiativ. Riksdagen behandlar medborgarinitiativet om minst 50 000 personer stöder det.

När riksdagen får ett lagförslag diskuteras det först i en remissdebatt. Riksdagsledamöterna får säga vad de tycker och vad de vill att man ska tänka på i utskottet som behandlar förslaget. Efter remissdebatten arbetar utskottet vidare med förslaget.

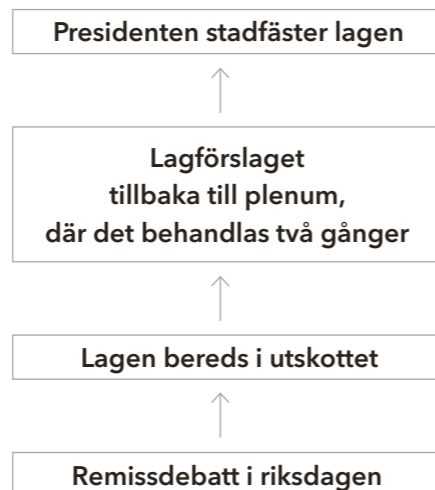
När utskottet har behandlat lagförslaget skickas det tillbaka till riksdagens plenum, där det behandlas två gånger. I den första

behandlingen beslutar riksdagen om lagens innehåll och paragrafer. I den andra behandlingen antingen godkänner eller förkastar riksdagen lagförslaget.

Riksdagsledamöterna röstar om lagen, om inte alla är av samma åsikt.

Sedan ska presidenten stadfästa lagen innan den kan träda i kraft.

Till slut publiceras lagen i Finlands författningssamling.

Behandlingen av ett lagförslag.

Ministern svarar på en riksdagsledamots fråga.

Riksdagsledamoten talar i plenum.

Debatt och beslut

Besökare i riksdagen frågar ofta var alla riksdagsledamöter håller hus när plenisalen står halvtom under pågående plenum. Svaret är att det finns olika slag av plenum, i en del fattar man beslut och i en del pratar man.

När beslut fattas, ofta med omröstning, är alla på plats, om de inte är förhindrade att vara med på grund av tjänsteresa eller sjukdom eller av något annat skäl.

Diskussionsinläggen är ett väsentligt inslag i demokratin, för en ledamot har valts in för att representera folket och föra fram folkets åsikter. I Finland får ledamöterna prata i ett aktuellt ärende så länge och ofta de vill. Det är också demokrati att alla inte måste sitta och lyssna på andras åsikter.

Alla tal och omröstningsresultat i plenum tecknas ner i riksdagens protokoll, som läggs ut på riksdagens webbplats, ofta redan under pågående plenum.

Alla riksdagsledamöternas tal i plenum och resultaten i omröstningarna skrivs ner i riksdagens protokoll. Talen och resultaten finns också på riksdagens webbplats.

På bilden är riksdagens talmän som valdes efter riksdagsvalet 2019.

Utskotten förbereder lagförslagen

Riksdagsledamöterna gör sitt viktigaste jobb i utskotten, för där bereder man lagförslagen.

Lagar och andra ärenden behandlas först i en allmän diskussion i plenum. Riksdagsledamöterna diskuterar ett ärende, till exempel en lagproposition som regeringen har gjort. Sedan sänds propositionen till det utskott som har ansvar för det område som lagen gäller.

Till exempel behandlar kulturutskottet lagar som gäller skolfrågor. Ett utskott kan också ge ett utlåtande till ett annat utskott.

Utskotten kan bjuda in sakkunniga på olika områden. De sakkunniga berättar för ledamöterna vilka förändringar de tror att en ny lag kan leda till.

Efter att utskottet har diskuterat en proposition och har träffat sakkunniga i frågan beslutar medlemmarna vad utskottet anser om lagen. Utskottet kan föreslå att propositionen ska godkännas utan ändringar. Utskottet kan också föreslå ändringar i lagen eller till och med att propositionen inte godkänns alls.

Sedan behandlar riksdagen utskottets betänkande i plenum. Ledamöterna kan ännu då föreslå ändringar i det. Men vanligen blir utskottets betänkande också hela riksdagens beslut.

Riksdagen har 16 permanenta fackutskott och stora utskottet som framför allt behandlar EU-frågor. Alla riksdagsmän är med i minst ett utskott. Utskottens sammansättning motsvarar styrkeförhållandena mellan de politiska grupperna i riksdagen. Det betyder att det största partiet har flest medlemmar i utskotten medan det minsta partiet har minst.

Varje utskott har 17 medlemmar och 9 ersättare. Undantagen är finansutskottet med 21 medlemmar och 19 ersättare, revisionsutskottet med 11 medlemmar och 6 ersättare och underrättelsetillsynsutskottet med 11 medlemmar och 2 ersättare stora utskottet med 25 medlemmar och 13 ersättare.

Utskottens föredragningslistor och mötesprotokoll finns på riksdagens webbplats.

Revisionsutskottet håller möte.

Alla riksdagsledamöter jobbar med EU-frågor

I Finland har riksdagen en stark roll i beslutsprocessen om EU-frågor. Så här är det inte i alla EU-länder. Stora utskottet är riksdagens EU-utskott. Stora utskottets viktigaste uppgift är att se till att riksdagen kan påverka de beslut som fattas i EU.

EU:s utrikes- och säkerhetspolitik behandlas i utrikesutskottet. Fackutskotten behandlar EU-frågor som gäller just deras område. Utskotten ger utlåtanden om EU-frågor till stora utskottet. Genom arbetet i utskotten arbetar varje ledamot med EU-frågor.

Utskotten och deras uppgifter:

Stora utskottet

Stora utskottet bereder ärenden som gäller Finland som medlem i Europeiska unionen. Men utrikes- och säkerhetspolitiska frågor hör till utrikesutskottet, inte till stora utskottet. Stora utskottet behandlar också lagförslag som riksdagen ger över till utskottet i den första behandlingen i plenum.

Grundlagsutskottet

Ärenden som gäller grundlagen hör förstas till grundlagsutskottet. Grundlagsutskottet bereder också lagar som påverkas av grundlagen. Grundlagsutskottet bereder också lagar om val och partier samt lagar om presidenten och regeringen.

Utrikesutskottet

Utrikesutskottet tar hand om ärenden som gäller internationella överenskommelser och andra internationella förpliktelser. Utrikesutskottet bereder också lagar som berör säkerhetspolitiken, fredsbevaring, biståndssamarbetet och Finlands andra utrikesärenden.

Finansutskottet

Finansutskottets viktigaste uppgift är att bereda statens budgetproposition. Utskotten ansvarar också för andra ekonomiska frågor som till exempel lagstiftning om skatter och statslån, alltså lån som Finland tar.

Revisionsutskottet

Revisionsutskottet övervakar att statens finanser sköts och att statsbudgeten följs.

Förvaltningsutskottet

Förvaltningsutskottet ansvarar för statsförvaltningens allmänna organisation, statens regional- och lokalförvaltning, allmän ordning och säkerhet, kommunsektorn och kyrkan.

Lagutskottet

Lagutskottet ansvarar för olika rättsfrågor, till exempel lagar som gäller familjer och deras liv. Lagutskottet ansvarar också för straffrätten och lagar som gäller domstolarna.

Kommunikationsutskottet

Kommunikationsutskottet ansvarar för kommunikation och trafik. Utskottet sköter ärenden som gäller vägarna, järnvägarna, flygtrafik, insjötrafik och sjöfart.

Jord- och skogsbruksutskottet

Jord- och skogsbruksutskottet sköter ärenden som gäller veterinärverksamhet, jakt, fiske, rennäring, djurskydd och förstås jord- och skogsbruk.

Försvarsutskottet

Försvarsutskottet sköter ärenden som gäller värnplikten och försvarsmakten. Utskottet bereder också lagar som har att göra med krig och andra undantagsförhållanden.

Kulturutskottet

Kulturutskottet bereder lagar som gäller fostran och utbildning. Utskottet ansvarar också för vetenskap och konst, allmän kulturverksamhet, idrott och ungdomsarbete.

Miljöutskottet sammanträder.

Social- och hälsovårdsutskottet

Social- och hälsovårdsutskottet bereder lagar som gäller tjänster inom socialvård, hälsovård och sjukvård. Utskottet bereder också lagar gällande utkomstskydd och pensioner.

Ekonomiutskottet

Ekonomiutskottet ansvarar för handel, industri och näringsverksamhet. Utskottet bereder också till exempel lagar om konsumentskydd, privat försäkringsverksamhet och energiekonomi.

Framtidsutskottet

Framtidsutskottet arbetar med olika modeller för den framtida utvecklingen. Framtidsutskottet gör utredningar som har med framtiden att göra, till exempel hur den tekniska utvecklingen kommer att se ut och hur den påverkar samhället.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ansvarar för arbetsmiljö, arbetskraft och sysselsättning, jämställdhet och civiltjänst.

Miljöutskottet

Miljöutskottet bereder lagar om miljöskydd och naturvård, lagar om boende, planläggning och byggande, och lagar om avfallshantering.

Underrättelsetillsynsutskottet

Utskottet ska utöva tillsyn över den civila och militära underrättelseverksamheten. Utskottet utövar dessutom tillsyn över skyddspolisens övriga verksamhet.

Riksdagsledamoten visar plenisalen för gästerna.

På bilden nedan håller vänsterförbundets riksdagsgrupp möte.

Riksdagsledamöterna arbetar i sin region och ute i världen

Riksdagsledamöterna stiftar lagar. De påverkar i samhällsfrågor, de representerar sin region och bevakar regionens intressen. Ledamöterna arbetar också internationellt och reser till olika länder.

En stor del av veckan arbetar ledamöterna i utskott och plenum. Men de jobbar inte bara i riksdagshuset. Ledamöterna representerar inte bara sitt parti utan också sin valkrets, alltså den region där de blivit valda till riksdagen. Ledamöterna ska känna sin region väl och veta vad som händer där.

Nästan alla ledamöter har uppdrag som leder till tjänsteresor i utlandet. Riksdagen väljer ledamöter som representerar Finland i internationella organisationer som till exempel Nordiska rådet, Europarådet och OSSE:s parlamentariska församling. Ledamöterna reser också ofta utomlands som en del av utskottsarbetet.

I dag går mer och mer av ledamöternas tid till att läsa e-post och svara på dem. Ledamöterna reser runt i sin region och håller kontakt med väljarna så att de ska få röster och bli omvalda i nästa val. Många ledamöter är också med i kommunalpolitiken i sin egen hemkommun, till exempel som fullmäktigeledamöter. Också det tar tid.

Man får rösta och ställa upp som kandidat i val när man har fyllt 18 år.
Alla röstberättigade har en röst i valet.

Vem kan bli riksdagsledamot?

Det är riksdagsval vart fjärde år.
Man kan rösta och vara kandidat i valet om man har fyllt 18 år och är finsk medborgare.
Till riksdagen väljs 200 ledamöter.

Det är inte riksdagen som ordnar riksdagsvalet, det gör justitieministeriet.

Det finns två sätt att bli riksdagskandidat: antingen genom ett parti eller genom en valmansförening. För att bilda en valmansförening behövs det hundra röstberättigade personer från samma valkrets.

Man brukar rösta på en kandidat som har samma syn på samhället som man själv. För vissa väljare är det viktigaste vilket parti kandidaterna representerar. Andra väljare ser kandidaterna som personer, utan att tänka så mycket på partiet. Ibland röstar man på en kandidat som har drivit en viss fråga som man själv tycker att är viktig.

Ungefär en tredjedel av de invalda brukar vara nya i riksdagen. Vissa ledamöter sitter i riksdagen bara en eller två valperioder, men det finns också ledamöter som sitter i riksdagen i mer än trettio år.

Historia

Kvinnorna i Finland fick rätt att ställa upp i val och rätt att rösta år 1907. På bilden 9 av de totalt 19 första kvinnliga ledamöterna.

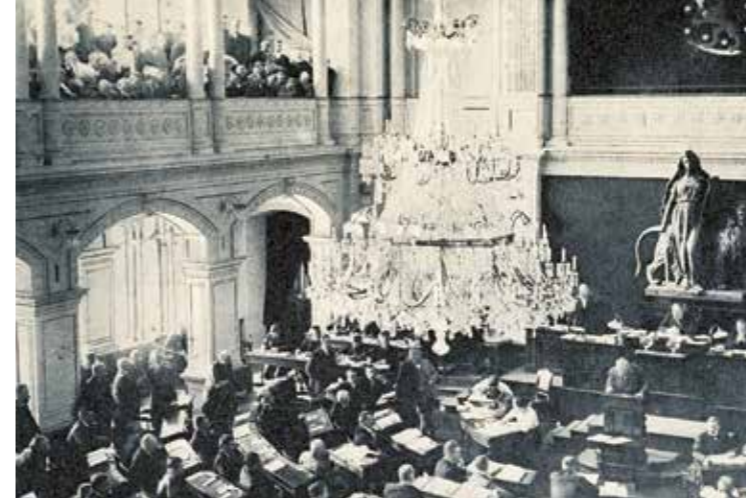
Kvinnorna i Finland var de första i världen som fick rätt både att rösta och att ställa upp i val.

Finlands folk har i över hundra års tid valt sina riksdagsledamöter genom direkta val. Samtidigt med rösträtten fick vi också rätt att ställa upp i val.

År 1906 gjordes en lantdagsreform som ändrade helt på folkrepresentationen. Efter reformen fick alla medborgare allmän och lika rösträtt. Tidigare var det bara rika män som fick rösta. Men efter reformen hade rösträtten inget att göra med en människas sociala status eller kön. I valet i Finland år 1907 blev de 19 första kvinnliga parlamentarikerna i världen invalda.

Riksdagshuset stod färdigt 1931. Riksdagshuset är en viktig symbol för Finlands självständighet och demokrati. Riksdagshuset tillhör Finlands folk och är öppet för allmänheten. Riksdagen besöks varje år av fler än 100 000 människor.

Den 1 mars 2000 trädde Finlands nya grundlag i kraft. Den nya grundlagen befäste riksdagens ställning som landets högsta statsorgan. Enligt den nya grundlagen väljer riksdagen till exempel statsministern.

På den här bilden ser man riksdagens talman P. E. Svinhufvud leda enkammarlandtdagens första plenum år 1907. Riksdagen hyrde då in sig i Helsingfors Frivilliga brandkårs hus, som låg mellan konstmuseet Ateneum och Alexandersgatan. Där samlades riksdagen åren 1907–1910.

Riksdagshuset invigdes officiellt den 7 mars 1931. Det är ritat av arkitekten Johan Sigfrid Sirén.

*Helsinki. Uusi Eduskuntatalo.
Helsingfors. Nya Riksdagshuset.*

Om du vill veta mer om riksdagen

Riksdagens webbplats

På riksdagens webbplats www.riksdagen.fi hittar du information om riksdagen och lagstiftningsarbetet. Där finns också information om riksdagens plenum, utskott, ledamöter och lagstiftningsfrågor. Där finns också en informationsfilm om riksdagen.

På webbplatsen kan du också läsa om den finländska demokratin och få tips om mer information och hur du själv kan påverka. Webbplatsen fungerar också som nästusupport för skolornas parlamentsklubbar och som materialbank för lärare.

Välkommen med på plenum!

Alla som vill kan komma till riksdagen och följa plenum från publikläktaren. Dörrarna öppnas femton minuter innan plenum börjar. Plenisalen är tillgänglig. Plenisalen har induktionsslinga. Adress: Mannerheimvägen 30.

Man kan också följa plenum via internet. Direktsändningen från plenum visas på: verkkolahetys.eduskunta.fi/sv/

Infocentrum

Infocentrum finns i riksdagens Lilla parlament. I Infocentrum ordnas ofta seminarier som är öppna för allmänheten. Adress: Arkadiagatan 3.

Riksdagsbiblioteket

Riksdagsbiblioteket är öppet för alla. Biblioteket finns inte bara för riksdagen utan för alla som söker information om riksdagen, rättssystemet och samhället. Adress: Auroragatan 6.

Guidade rundvandringar

Vem som helst kan boka en guidad rundvandring i Riksdagshuset via riksdagens webbplats: www.riksdagen.fi

Guidningar ordnas vardagar mellan klockan 9 och 16, dock inte under pågående plenum.

Bilder

OMSLAG
Marc Goodwin / Riksdagen

SIDAN 3
Vesa Loikas / Riksdagen

SIDORNA 5, 7–11, 14, 16
Hanne Salonen / Riksdagen

SIDAN 6
Kimmo Brandt / Compic / Riksdagen

SIDORNA 12–13, 23
Marc Goodwin / Riksdagen

SIDORNA 18–19
Riksdagen

SIDAN 21
Joanna Moorhouse / Riksdagen

RIKSDAGEN

10/2019

